

de Geschiedenis
van 1875.
Handboek
van 1875.

die.

an eene
geld van
on.

oot ver-
tacheerd

en,

as van

gemees-

3.

n, met

meest

de Ker-

am.

rs onzer

verlees

Reeds werd

de vrienden

willen toepas-

liever omnia

n niet mogen

ging aan hen,

lijkheid heb-

de Hartog.

ter H. Bijkerk

n heer J. A.

n heer R. Ber-

door den heer

f 97,50; door

door den heer

door Ds. F.

door den heer

door Ds.

door den heer

f 35; door den

Zoon f 22,50;

E. Vader te

te door den

S. f 50; door

henhoek, van

der moeder

van de Chr.

van den heer

den heer A.

Beit blessed"

ter S. Hates,

X. II. 2. te

X. II. 2. te

7. 12 lakens,

en 18 bonte

ingekomen :

IJ. 2. te S.

te Delftshar-

door den heer

Oosthem f 50

n van A. C.

f 2,15; door

de van den

A. te A. f 2,50;

f 1.

rieksch Oud

ingmeester.

GSKERK.

KORFF,

DS.

KORFF,

leest van het

met mede-

Asaf.

KORFF.

OMDRUKKERIJ

ERDAM.

De Heraut

VAN DE

Gerereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE, Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE van De Heraut, Warmoesstraat 106, Amsterdam.
Inzendingen die later dan Dinsdag vóór middags te 12 ure worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 1 Januari 1888. N°. 523.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandlaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau, Warmoesstraat 106, te Amsterdam.
Advertentie: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elk regel meer 18 Cent.
Aanvragen en vermelding van leedsgaven en Verlagen van Verzeningen 10 Ct. per regel.

"Alzo onze dagen tellen!"

[OUDEJAAR]

Leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen. Ps. 90:12.

Het was avond en het was morgen geweest den derden dag.

En toen sprak de Heere onze God in zijn majesteit: "Dat er lie ten zijn in het uitspansel des hemels om scheiding te maken tusschen den dag en tusschen den nacht; en dat zij zijn tot teekenen, en tot genette tijden, en tot dagen en jaren!"

En, zoo voegt de schrijver van het Paradijsverhaal er aan toe, "en het was alzo!"

Hier ligt dus de oorsprong en de geboorte onzer jaren. Dagen, los om elkander volgende dagen van dag en nacht waren er reeds. Maar nu hechte de Heere deze wisseling van dag en nacht, die Hij eerst zelf rechtstreeks werkte, aan den glans der zon. Doch dat niet alleen; neen, Hij doet meer; Hij bindt ook tegelijk die dagen bij groepen saam, en schept uit den ommeloop der maan u de maanden, die Hij straks door zijn goddelijk rusten nog in weken voor u af zal deelen. Maar veel machtiger nog dan de saambinding van dagen in de maand, is de saambinding van vele dagen als tot éene schoof, die Hij door de zon laat uitvoeren. Niet de maan, de zon sal heerschen, en eerst door haar zwaai en spoor ontstaat de machtige, de aangrijpende indeeling der jaren.

Is het wonder dat Mozes, wien de eere gegund werd, deze formering der jaren voor heel Gods kerke te boek te stellen, dieper dan één onzer onder den indruk heeft geleefd van wat er in dat wisselen der jaren voor het menschenkind ligt? En was het misschien daarom, dat in onze Psalmbundel één lied van Mozes werd opgenomen, de negentigste Psalm in de volgorde, en dat het juist deze Psalm is, dien we altoos weer op den Oudejaarsavond opsamen, omdat in geen lied treffelijker, roender en op meer doordringende toon van den ommeloop der jaren geklaagd en toch gejubeld wordt?

En als Mozes dan, na zijn diep sombere klacht: "Wij vergaan door wien toorn en door uwe grimmigheid worden wij verschromt!" ten slotte aan de bede toekomt: "Leer ons alzo onze dagen tellen, opdat we een wijs hart bekomen!", wie bidt dan op den Oudejaarsavond uit zijn nog zoo dwaas en onwijs hart die bange bede van den man Gods niet mede?

In die dwaasheid en die onmacht van

1) Laat de vraag, hoe pas na den derden dag zou en maan konden ontstaan, daar toch de dagen ontstaan door de wisseling van de aarde om haar as in den glans van dat hemellichaam, — u geen oogenblik ophouden. Wie hierop stuit rekent buiten den Schepper. Of is niet in het denkbare van den tijd in zijn indeeling van dagen, in het verwekkelen van die denkbare door een wisseling van licht en geen licht, leide uit God? En indien dit zoo is, is God de Heere dan niet precies even machtig, om, zoolang er nog geen zon of maan schijnt, op even gezetten tijd nu eens een lichtslans in het paradijs te doen schitteren, en straks dien lichtslans uren lang weg te houden? En als de Heere nu, na dit driemaal gedaan te hebben, zonder behulp van een zon, daarna besluit dit komen en gaan van het licht aan de zon te verbinden, wat geschiedt dan anders, dan dat Hij eerst rechtstreeks en zonder een zon te gebruiken, precies dezelfde doet, want Hij van den derden dag af goetvindt de zon voor te bezigen? Stel, God de Heere doofde morgen de zon uit, zou Hij daarom onmachtig wezen, even geregeld het nu eens licht en dan eens donker om ons heen te laten zijn? Of kan God wel licht aan de zon scheppen, maar geen licht zonder zon? Ellieve, waar heeft de zon dan haar licht vandaan?

Het Calvinistisch karakter van den Heidelbergischen Catechismus.

DOOR
DR. A. ZAHN.

De 124ste vraag brengt een voor de Gereformeerde leer zeer gewichtige zaak ter sprake, "Is het goed, dat men omtrent den zondeval veel naphize, hoe die heeft kunnen plaatsgrijpen?" "Neen, want het brengt de ziel in verwarring. Men moet tevreden zijn met hetgeen Gods Woord daarvan openbaart en zich niet daarover bekommeren, hoe men uit den put der menscheijke ellende verlost zal worden, dan hoe men daarin gevallen is." De vraag, of ook de val van Adam — al is hij tegen den wijs Gods geschied — ook buiten dien plaatsgehad heeft, heeft Calvin op deze wijze beantwoord: dat ook deze onder Goddelijke ordening stond. Dit heeft ook de Confessio Augustini (1536) in Art. 19 uitgesproken, zeggende, dat de val des duivels en aller goddeloosheid ten slotte hierop neerkomt, dat God zijne hand van hen afge-

ons hart ligt hier het uitgangspunt; want Mozes b'dt het van den Heere af, dat Hij zulk tellen van zijn dagen hem terre.

Mozes was, toen hij dit lied zong, misschien reeds bijna tachtig jaar. En die jaren had hij geteld. Maar zoolas hij telde, gaf het hem niets. Zijn hart bleef er even dwaas onder. En dat gaf hem onvrede. Neen, zoo mocht het niet langer, en een verborgen stem drong hem inwendig, om tot een heel ander tellen van zijn dagen en jaren te komen. En nu hij voelt, dat hij dit zelt niet kan, nu verzinkt hij in zijn afhankelijkheid en onmacht; nu wordt hij bidde-gemaakt; en gaat als een kind, dat met zijn cijfers op de lei niet uitkomt, tot zijn Vader die in de hemelen is, en vraagt het van Hem ootmoedelijk: "o, Heere, leer het mij. Ja, leer mij alzo mijn dagen tellen, dat er in mijn hart wijsheid voor dwaasheid kome!"

En daar de Heilige Geest wist, dat de kerke Christi alle eeuwen door in diezelfde behoefte zou liggen, en even bange worsteling zou hebben, om tot een tellen der jaren te komen, gelijk het Gods kinderen betaamt, daarom drong en bewoog de Heilige Geest Mozes, den man Gods, om dit teedere gebed, niet alleen voor zichzelf, maar voor heel de kerke uit te storten: "o, Heere, leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen!"

Ook voor de kerke onzer dagen is dit gebeden!

Nog wordt het jaar op jaar door de kerke Gods nagebeden!

o, God, die roerende bede: "Leer ons alzo onze dagen tellen!" worde te ook aan ons, ook bij dit gaan van het oude en het komen van een nieuw jaar vervuld!

En hoe dan zulk godsalig tellen van onze jaren bij een kind van God moet toegaan? Wat dunkt u, hoort hier dan niet in de eerste plaats toe, dat ge het jaar dat verliet niet als een telcifer uittrekt, maar het neemt met zijn inhoud?

Gij hebt geleefd dit jaar, maar ook heel dit jaar heeft God de Heere geleefd en gewerkt in uw jaar in. En is nu niet reeds dit meestal de fout van ons dwaas hart, dat we bij ons terugdenken aan wat achter ons ligt, zelt te veel de hoofdpersonen willen zijn, en te weinig oog hebben voor de majesteit onzes Gods?

In het Onze Vader heeft de Heere Jesus ons zoo ernstig onderwezen, om eerst bij onze vierde bede aan onszelf te denken, en in de eerste drie bedden eeniglijk bezig te zijn met de hoopheid des Heeren HEEREN. Pas dit ook op uw jaren toe, en hoe heel anders zal uw tellen niet reeds worden.

Niet eerst vragen: "Hoe ben ik er gekomen? Wat is mij verdereen? Hoe sluit mijn rekening?" maar veelmeer vóór alle dingen: "Is de Naam van mijn God geheiligd? Is zijn Koninkrijk gekomen? Geschiedde zijn wil op aarde, gelijk hij in de hemelen door zijn engelen wordt volbracht?"

Ge gevoelt immers, zoo maakt ge de lieide voor uw God werkende. Zoo is het u om Hem te doen! En zoo ziet ge dan het jaar, dat ook nu weer verliet, opeens in zijn ontzettende schuld voor zijn heilig oog liggen!

Hij schiep dat jaar tot zijn eer. Hij alleen onderheid het in zijn loop al die dagen en weken en maanden voor zijns Naams glorie. Hem kwam heel dat jaar elke polsdaag in het hart van elk kind der menschen toe. Het was zijns, en ons gaf Hij het als een talent, om er voor Hem mede te werken.

trokken had. Hetzelfde heeft Zwingli geleerd (de Providentia bl. 108). Met recht evenwel hebben de regels van Dordrecht en de meeste Gereformeerde dogmatici zich aan deze vraag onttrokken en laten het geheim van Adams val buiten hunne beschouwing. Ondertusschen heeft ook Calvin deze leer met de grootste voorzichtigheid onder voortdurende aanbidding van God behandeld, zichzelf en anderen steeds voor ogen houdende, dat het in dezen niet te doen moet zijn om de vervulling van de behoeften des verstands, maar om de eere Gods. Wanneer men Calvin werkelijk bestudeerde, zou men ophouden hem om zijne leer te smaden. In het aangezicht van den dood heeft hij nog betruigd, dat hij nooit aan zijn lust had toegegeven, om zijne scherpsinnigheid te bevestigen. Geheel volgens de Gereformeerde leer wordt, bij de behandeling der voorzeggingen gezegd, dat de geloofgen de Ouden Verbonds denzelfde weg ter zaligheid gehad hebben, als wij onder het Nieuwe Verbond. Zij hebben één God, één Heiland, één Evangelie, één geloof met ons gehad. In dezen zin wordt in het 13de artikel juist gesproken. De 130ste vraag behandelt de voor de geheele Evangelische bejeldenis belangrijke leer: "Kan iemand door zijn eigen verstand en kracht (woorden van Luther) in Christus gelooven, of tot Hem komen?" Antw.: "Neen, want het geloof is eene gave Gods." De 130ste vraag gaat dan voort: "Wat is nu de oorzaak, dat de een de gave des geloofs heeft, de ander niet?" Antw.: "Gods vrije genade en zijn welbe-

En nu, hoe heeft het gedacht der kinderen der menschen ook dit jaar weer verzondigd, verspeeld en mistikt?

Eerger nog, hoe heeft zijn kerk, die tegen dat verzonid, en van het leven tegen de wereld getuigen moest, zelve dit jaar voor haar God besteed?

En dan, wat uzelfen aangaat, hoe deelt gij?

o, Broeders, die dit leest, moeten het niet zulke gedachten geweest zijn, die Mozes in zoo doffen somberen toon, onder den toorn onzes Gods deden klagen?

Ook Mozes dacht aan de Schepping terug, want hij riep uit: "Eer de bergen geboren waren, en Gij de aarde en de wereld voortgebracht hadt, ja, van eeuwigheid tot eeuwigheid zijt gij God!"

Maar dan komt hij opeens op onze alles verwoestende en bedervende zonde.

Het "God zag dat het goed was!" dat in het Paradijs eens werklonk, is uit zijn oor weg, en nu is het hem, als hoorde hij maar één schrikkelijke stemme over al het leven der kinderen der menschen weerklonken: "God zag dat het niet goed was!"

"Dat het niet goed was!" en daarom toornit Hij, en daarom overkomt Hij ons in zijn verbolgenheid, en daarom schokt zijn grimmigheid gedurig ons hart.

En nu ziet Mozes met onbeschrijflijken weemoed die dwaasheid van ons menscheijk leven aan. "We brengen onsz jaren door als een gedachte, we beklijven niet, maar vliegen daarheen; elken dag en elken nacht sterven er weer duizenden bij duizenden om in den grafkuil al te dalen, en toch houdt de luchthartigheid de overhand, en blijft de dwaze mensch voortspelen, als kwam er aan het leven geen eind."

o, Dat ze toch eens opwaakten uit hun bedwelming! Dat ze toch eens met open oog in de ontzettende werkelijkheid inzagen! God, o, mijn God, dat toch uw volk voor het minst eens wijs werd, wijs van harte, ook door dat tellen der jaren!

En zoo komt ge dan ook op uzelfen. Ook gij hebt dit jaar geleefd. Geleefd, niet op uw eigen hand, maar uit de hand van uw God; en als ge nu op den Oudejaarsavond eens in uw verbeelding op een hoop legt al het brood en al de spijs, die uw trouwe Vader dit gansche jaar lang in uw huis heeft ingedragen, om u en de uwen bij het leven te houden, verwondert ge u dan niet over zijn goedgunstigheid?

Uw bede was: "Ons dagelijksch brood geef ons heden", en hoeveel meer dan brood schonk Hij u niet? Bovendien, wat zoo brood u genut hebben, zoo Hij er den zegen niet toe gesproken had! Och, wij zijn met een gevulden disch reeds zoo rijk. Maar wie heeft door die spijs u het bloed vernieuwd en de kracht in uw spieren bestendig, en u den adem verlengd? Was Hij het niet, de Heere!

En zoo ge van daar uit nu al de gunste uws Gods in het tijdelijke indenkt, en nog eens doorleef met een gevoelig indenken, is het dan niet, zoolas de Psalmist uitroept: "Zijne goedertierenheid is geweldig over degenen die Hem vrezen?"

En nu, leest er dank in uw hart voor zooveel trouwe? Keerde het manna dat op uw tael needaalde in een offerande der dankzegging naar Hem terug, van wien alle goede gave afdaalde?

Dank, meer nog dan voor uw brood, voor die nog heel anders "goede gave", waarmee diezelfde trouwe uws Gods u rijk heeft

gemaakt, door de liefde der uwen, door de vriendschap uwer vrienden, door den prikkel van uw arbeid, door de geestelike en de idealen van uw hart; door den strijd voor Hem, waarin ge met mocht strijden; door redding uit gevaar; door den balsem, in uw wonde gedrukt; door den troost dien Hij u in droefenis schonk; door den moed en de veerkracht en de volharding, die Hij u inblies?

Bovenal, was er dank voor de "beste gave?" Zoolas de heilige apostel dankte "voor zijn onuitspreklijke gave", in Christus Jesus, hebt gij zoo gedankt voor genade? Dat Hij uw dwaze ziel niet losliet; u in de conscientie manen bleef; u inleidde in zijn heilgeheimen; u soms zoo zoete oogenblikken van zielsverkwikking en heilig verblijden schonk?

o, Het is zoo onuitspreklijk heerlijk, om die overrijke beweldadiging van uw God aan een zondaar op te merken.

Want in eerste, ge verstaat of de hoogheid van den Heere HEERE, of de diepe inzinking van uw eigen hart niet, zoo het u niet een wonder in uw eigen oogen is, dat dit Eeuwige Wezen voor u zoo zijn kon!

Tel zoo uw jaren, en ge zult wijs worden. Want zoo geteld, dan heeft zulk een jaar een diepe onderwijzing van wat uw God voor u is, en van wat gij voor uw God zijt. Dan is zulk een jaar als een boek, dat ge afleest, en waarin met gouden schrift van Gods glorie en van zijn oneindige barmhartigheden, maar met o, zoo diep somber schrijft van uw eigen diepe hulpbehoefte en onwaardigheid en innerlijke armoede geschreven staat, dat het: "Vergeef ons onze schulden!" u wel vanzelf over de lippen komt. En dan maant zulk een atgelezen jaar u zoo zieldoordringend, om toch tot staan te komen! Zie maar, hoe snel het verliet! Zie maar, hoeveel ook dit jaar weer voor hun Rechter werden opgeroepen! "o, God, Gij stelt onze ongerechtigheden voor U, onze heimelijke zonden in het licht van uw aanschijn, en al onze jaren gaan daarheen!"

Neen, zelfs uw lieve panden, wier droef verscheiden ge misschien dezen avond met weemoed herdenkt moget u in dien weemoed niet bekende honden, maar ook zij moeten u manen en een roepstem van de andere zijde des grals zijn, om te bedenken wat tot uwen vrede dient, en u als uit hun gral toeroepen, dat het delven van uw gral naast het hunne, o, zoo spoedig kan komen!

Niet met uw plannen en herinneringen, neen, maar met een levend God hebt gij te doen. En als ge dan ziet, hoe de ernst der tijden klimt, en de afval toeneemt, en de verleiding der zielen in kracht wint, en het als een aloop wordt van zeer snelle wateren, neen, dan mag het niet in u zijn de hoogmoedige gedachte: "Ik zal geen kwaad vrezen", maar moet het noodgeschrei ook uit uw eigen zielen opklommen: "o, God, leid mij niet in verzoeking, maar verlos mij van den Booze!"

Dat bidde wie geborgen is, en bidde wie nog van verre staat.

"Heder, zoo gij zijn stemme hoort, verhard uw harte niet."

Meriba is in de geschiedenis van een menschenziel voor haar God zulk een ontzettend en schrikkelijk woord.

En was zoo het Onze Vader u ten gids, om in dat beter tellen van uw jaren te worden ingeleid, o, hoe zoudt ge dan som-

ber van harte het jaar uitgaan? Of is het besluit onzes gebeds niet: "Want Uw is het Koninkrijk en de Kracht en de Heerlijkheid!" en richt zich aan dat majestueus besluit onzes gebeds ook uw ingezonken ziel niet op?

"Laat uw werk aan uwe knechten gezien worden en uwe heerlijkheid over hun kinderen, en de lieflijkheid des HEEREN onzes Gods zij over ons, en bevestig Gij het werk onzer handen over ons, ja, het werk onzer handen bevestig dat!"

En dan rust de gejaagde ziel weer in haar God.

Ze is uitgekleed, ze heeft niets meer, ze is klein gemaakt en in het stof geworpen, en heeft het "o, God, wees mij, arme zondaar, genadig!" met dieper gevoel dan in lang mogen uitroepen. Maar ze heeft door dit tellen der jaren ook weer gezien, dat God groot is.

Een machtig God!

Een Koning, die het zaligst lot der boven alle goden kan schenken!

En dat inzicht in de Majesteit des Heeren HEEREN is nu haar innerlijke verkwikking.

Ge dacht anders wel, dat gij zoudt werken, maar nu is het: "o, Heere, al mijn werken is dood en ijdelheid, maar laat uw werk aan uw knechten gezien worden!"

Ge dacht anders allicht, dat gij voor uw kinderen zoudt zorgen, en tijdelijk en geestelijk; maar nu is het: "Och, Heere, laat uwe heerlijkheid aan mijn kinderen arbeiden!"

En ook, waar ge anders meendet, al vrij wat door het werk uwer handen te hebben uitgericht, daar ziet ge nu al dit werk uwer handen als waggelende posten en binten, die ineens zullen vallen, en ge roept uit het diepst uwer zielen: "Och, God, bevestig Gij het, anders stort het alles ineen!"

En als dan ook dit jaar weer naar zijn einde jaagt, en straks is het uit, en God de Heere doet in zijn mogendheid weer een ander jaar zijn loop beginnen, dan weet gij niets. Ge weet niet wat u, en ge weet niet wat den uwen, en veel minder nog wat aan land en kerk overkomen zal.

Maar dat hoeft ook niet.

Uw God zorgt.

Hem is het Koninkrijk en de Kracht en de Heerlijkheid.

En als daar uw ziel maar een hartgrondig Amen op mag uitspreken, o, dan is er geen onrust meer, maar ruste van het kind des Heeren in de trouwe van zijn God!

KUYPER.

"Zie, Gij hebt mijne dagen een handbreed gesteld."

Zie, Gij hebt mijne dagen een handbreed gesteld, en mijn leeftijd is als niets voor U; immers is een iedoe mensch, hoe vast hij sta, enkel ijdelheid.

Psalm 39:6

Van onzen kant gemeten, is ons leven zoo geheel anders, dan naar God het meet. Wat dunkt ons de schepping der wereld niet onbeschrijflijk lang geleden! En toch, naar de Eeuwige rekent, is de wereld er zoo pas gekomen. Of wat zijn zes duizend jaren gerekend tegen die nooit begonnen eeuwigheid, die achter de schepping ligt, toen het Eeuwige Wezen nog alleen, zonder wereld was, en er geen engelen waren, noch een hemel bestond, en toen er niets was dan het eeuwige Liefdeleven van Vader, Zoon en Heiligen Geest?

is ook door Gods wil en welbehagen in Jezus Christus eene oorzaak, waardoor onze zaligheid en wat daartoe behoort, wordt bewerkt en bevorderd. Hierop is ook onze zaligheid zoo gegrondvest, dat de poorten der helle daar niets tegen kunnen doen, zoolas geschreven staat. Matth. 16:18, Joh. 10:28, Hand 13:48. En daar geloofden zooveel als verordineert waren tot het eeuwige leven. Het geloof heeft dus zijne oorzaak in het welgevalen en de verkiezing Gods. Ditzelfde leeren alle Gereformeerde bejeldenschriften zonder uitzondering. De nog tegenwoordig in Bohemen en Moravie hooggeschatte Conf. Helvetica II van Bullinger zegt in Art. 16: "Het gel of is een zuiver geschenk Gods, dat God alleen uit zijn genade zijn uitverkorenen geeft, wanneer en zooveel Hijzelf wil, en wel door zijn Geest door middel van de prediking des Evangelies en het trouwe gebed." Hieraan gelijk is de Confessio Sgismundi van Brandenburg, als zij zegt: "Zoolas God de zijnen van eeuwigheid beoogt heeft, zoo schenkt Hij hun ook uit louter genade het rechte geloof en de volharding tot den einde; en dit alleen uit louter genade en barmhartigheid."

DE GAAY FORTMAN.